

Raadsnota

Raadsvergadering de dato 11 december 2023

Onderwerp: Verordening re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Per 1 juli 2023 zijn enkele wetswijzigingen onder de noemer 'Uitvoeren Breed Offensief' in de Participatiewet van kracht. Het doorvoeren van deze landelijke maatregelen vereist dat de gemeente haar verordening wijzigt per ingangsdatum 1 juli 2023. De belangrijkste wijziging is dat er een bredere verordeningsplicht wordt gehanteerd waardoor het aanbod van werkvoorzieningen dat voorheen in beleidsregels of uitvoeringsinstructies geregeld waren nu in de verordening moeten worden geregeld. Doelstelling daarvan is transparantie over het gevarieerde aanbod van ondersteuning dat beschikbaar is. Gezien de omvang van het aantal aanpassingen wordt geadviseerd een nieuwe Verordening re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023 vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de huidige Verordening re-integratie, participatie en tegenprestatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 en volgende.

Uw raad wordt geadviseerd:

1. De Verordening re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023 vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de Verordening re-integratie, participatie en tegenprestatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 en volgende.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

Participatie gaat over meedoen in de samenleving. Over gezien worden en kansen krijgen om bij te dragen naar vermogen. Meedoen klinkt simpel, maar lukt niet altijd. Als het moeilijk is om op eigen kracht te participeren, dan is er een stevig vangnet: de Participatiewet. Een wet die mensen ondersteunt als de bestaanszekerheid in gevaar komt. Vaak doet de Participatiewet dat goed, maar er zijn ook momenten waarop de wet niet uitpakt zoals de bedoeling was. In 2018 werd geconstateerd dat ongeveer de helft van de mensen met een arbeidsbeperking geen werk had en dat slechts 1 op de 10 werkgevers iemand met een arbeidsbeperking in dienst had. Dit ondanks het landelijke beleid dat erop gericht is zoveel mogelijk mensen te laten participeren. Daarom is er een groot offensief gestart om de Participatiewet te verbeteren, onder de noemer 'de Participatiewet in balans'. Dit voorstel betreft aanpassing van de verordening re-integratie Participatiewet.

In de Participatiewet zijn kaders gegeven om ondersteuning op maat te bieden. Er zijn daardoor verschillen tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en UWV. De wijzigingen voortkomend uit het wetsvoorstel Uitvoeren Breed Offensief (ook wel: Breed Offensief) zorgt voor meer waarborgen in de wet, gericht op passende ondersteuning van mensen met een beperking. Daarom is in de Participatiewet een verordeningsplicht opgenomen waardoor het aanbod van werkvoorzieningen die voorheen in beleidsregels of uitvoeringsinstructies geregeld waren nu in de verordening moeten worden geregeld. Dit met als doel transparantie over het gevarieerde aanbod van ondersteuning dat beschikbaar is. Het gaat om instrumenten die al worden toegepast zoals jobcoaching en proefplaatsing. Op grond van de Participatiewet heeft de gemeenteraad deze (verplichte) verordening al eerder vastgesteld. Gezien de omvang van het aantal aanpassingen voortkomend uit het wetsvoorstel Breed Offensief wordt geadviseerd om een nieuwe Verordening re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023 vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de huidige Verordening re-integratie, participatie en tegenprestatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 en volgende.

3. Relatie met bestaand beleid

De Participatiewet is de context waarbinnen de wijzigingen worden doorgevoerd

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Met het aanpassen van de verordening beogen we uitvoering te kunnen geven aan de wijzigingen voortkomend uit het Breed Offensief. De maatregelen in het kader van het Breed Offensief hebben tot doel om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen en aan het werk te houden. Het gaat om mensen met een beperking die niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen. Daarnaast maken de technische wijzigingen dat de verordening beter aansluit bij de uitvoering, UWV en de modelverordening van de VNG. Daarmee komt het gemeentelijk beleid in lijn met de actuele wetgeving.

Een nieuwe verordening is noodzakelijk vanwege de inwerkingtreding van de Wet Uitvoeren Breed offensief

De Wet uitvoeren Breed offensief beoogt processen te stroomlijnen en te harmoniseren om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen. Dit is geland in de wettelijke opdracht die in de Participatiewet is opgenomen (per 1 juli 2023) en dit leidt tot de voorgestelde nieuwe verordening re-integratie. We sluiten zoveel mogelijk aan bij de landelijke modelverordening die beschikbaar is gesteld door de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG). Deze modelverordening is op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) opgesteld. Hiermee komen we tegemoet aan het doel van meer landelijke harmonisatie van re-integratie instrumenten én van de regels rondom loonkostensubsidies.

Dit laatste is nieuw in de verordening. Het beschreven aanvraagproces loonkostensubsidie sluit aan bij de al bestaande uitvoeringspraktijk en is dus nu in de verordening verankerd.

Het doel van het Breed Offensief is om de lasten voor werkgevers als gevolg van verschillende werkwijzen door gemeenten te verminderen, door het creëren van één administratief uitvoeringsproces voor het verstrekken van loonkostensubsidie. Wij sluiten hierbij aan om het makkelijker te maken voor werkgevers, zodat zij personen met een loonkostensubsidie aan het werk kunnen helpen. Ook op andere onderdelen van de verordening sluiten wij zoveel mogelijk aan bij de modelverordening. De verordening beschrijft de instrumenten die het college kan inzetten voor het ondersteunen bij arbeidsinschakeling en het aanbieden van voorzieningen. De meeste van deze instrumenten kennen wij al uit onze huidige verordening, uitvoeringsbesluiten en uitvoeringspraktijk. De formulering van de verordening is niet bedoeld om op voorhand begrenzingen aan te geven, maar om transparant te zijn over het gevarieerde aanbod van ondersteuning dat beschikbaar is.

Bepaling Breed offensief

Het uitgangspunt is en blijft maatwerk, afgestemd op de individuele behoefte en mogelijkheden van de werknemer met een arbeidsbeperking. Maatwerk is nodig omdat die behoeften en mogelijkheden van mensen met een beperking en van (aspirant) werkgevers sterk kunnen verschillen. Om maatwerk te kunnen leveren moet het aanbod van instrumenten voldoende gevarieerd zijn. Dit aanbod kan vervolgens worden toegesneden op wat in het individuele geval, gezien de behoefte van de werknemer met een arbeidsbeperking én de werkgever, nodig is. De verordening zorgt voor transparantie over het gevarieerde pakket van ondersteunende instrumenten die wij kunnen aanbieden, met name voor werkzoekenden en werkgevers. Als bijlage is een schematisch overzicht bijgevoegd dat inzicht geeft in de verschillen van de instrumenten die waren opgenomen in de oude verordening in vergelijking met de nieuwe verordening. Hieronder benoemen we, niet limitatief, enkele veranderingen:

- Procesmatige toevoegingen, artikel 22

Het gaat hier om het aanvraagproces loonkostensubsidie, voorwaarden toekenning, aanvraagprocedure en beschikking. Gemeenten dienen deze artikelen in de verordening op te nemen. Door het vastleggen van het proces weten inwoners en werkgevers beter waar ze aan toe zijn. In de verordening hoeft het administratieve werkproces niet helemaal beschreven te worden, maar moet wel staan vermeld welk proces gevolgd wordt.

- Persoonlijke ondersteuning bij werk, artikel 23

De primaire verantwoordelijkheid voor de begeleiding van een werknemer ligt bij de werkgever. Voor mensen met een beperking geldt echter veelal dat zij meer dan de gebruikelijke begeleiding nodig hebben.

In de verordening is aangegeven welk aanbod voor persoonlijke ondersteuning beschikbaar is. Het is aan de gemeente om te beoordelen welke vorm van ondersteuning bij welke werknemer passend is.

- Jobcoach, artikel 28
Dit instrument is uitgebreid. Een jobcoach is een erkende deskundige die methodische ondersteuning biedt op de werkplek, aan mensen met een arbeidsbeperking én aan de werkgever. Deze vorm van ondersteuning kan zowel in natura als via een subsidie worden verstrekt. Wij werken met name met jobcoach in natura. Onze uitvoeringspartners zijn MTB, Annex en Podium24. Wij zien hen als preferente partij voor jobcoaching. Echter als een werkgever of werknemer een andere jobcoach wenst, dan dienen wij dat te faciliteren. Dit kan door middel van een subsidie.
- Op werk gerichte voorzieningen, artikel 32
Met de wetswijziging wordt vastgelegd dat de gemeente in de verordening regels opneemt over de wijze van verstrekking van op werk gerichte voorzieningen of aanbodversterkende voorzieningen. Het gaat onder andere om vervoersvoorzieningen om op de werkplek te kunnen komen. Bijvoorbeeld een aangepaste fiets, een bruikleen-auto, kilometervergoeding, rolstoeltaxi of begeleidingskosten. Op werk gerichte voorzieningen kunnen worden verstrekt in geld of in natura. We zoeken altijd naar de goedkoopste adequate oplossing.

De aanpassingen die voortkomen uit het Breed Offensief zijn noodzakelijk om aan de wet te voldoen. De technische wijzigingen zijn noodzakelijk om aan te sluiten bij het huidige beleid, de uitvoering en de modelverordening van de VNG. Daarnaast is het van belang een zo eenduidig mogelijk kader te realiseren om het zo uitvoerbaar mogelijk te houden.

5. Samenwerking

De verordening is in nauwe samenwerking met de gemeenten uit de regio Maastricht-Heuvelland opgesteld. Voor de totstandkoming van de verordening zijn verschillende werkgroepen aan het werk gegaan met het uitwerken van de wijzigingen. De aanpassing is op Maastricht-Heuvelland-niveau, in afstemming met de Heuvellandgemeenten, voorbereid. Ook de uitvoeringsorganisaties zijn betrokken geweest bij dit proces. De cliëntenraad Participatiewet Maastricht-Heuvelland is eveneens gedurende de voorbereidingen betrokken. Van belang om te vermelden is dat in dit traject de cliëntenraad Participatiewet Maastricht-Heuvelland, conform het gestelde in de Participatiewet, de raad is voor wat betreft het (on)gevraagd uitbrengen van advies. Op 12 juli 2023 heeft de cliëntenraad een toelichting gekregen op de aankomende technische wijzigingen.

Op 6 september heeft de cliëntenraad Participatiewet Maastricht-Heuvelland een nadere toelichting gekregen over het proces. Op 20 september 2023 is een bijeenkomst georganiseerd waarin dieper op

de stukken is ingegaan. Vragen van de cliëntenraad zijn tijdens deze bijeenkomsten beantwoord. Uit oogpunt van zorgvuldigheid worden de stukken, na besluitvorming, ter kennisname doorgestuurd aan de Adviesraad Sociaal Domein.

6. Aanbestedingen

Niet van toepassing.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Financiën

Voor het uitvoeren van de Participatiewet ontvangen de gemeenten twee budgetten: het Participatiebudget oftewel W(erk)-deel en het BUIG-budget oftewel I(nkomens)-deel. Het Participatiebudget is bedoeld voor re-integratie (oude en nieuwe doelgroep) en de sociale werkvoorziening (opbouw WSW). Het BUIG-budget is bedoeld voor bekostiging van de bijstand en het instrument loonkostensubsidie.

De instrumenten overgenomen uit de oude verordening worden al uit het participatiebudget gefinancierd. De nieuwe maatregelen zoals een vervoersvoorziening of uitbreiding van bestaande instrumenten als jobcoaching moeten ook worden gefinancierd uit het re-integratiebudget. Dit kan tot hogere kosten leiden. Onduidelijk is hoe dit gaat uitwerken in de praktijk. We verwachten dat de financiële gevolgen beperkt zullen blijven. We hebben navraag gedaan bij het ministerie SZW over het ontvangen van eventuele extra middelen, dit is vooralsnog onduidelijk. Ook is er geen rekenmodel beschikbaar. Daartegenover staat een directe besparing op de maandelijkse uitgaven van een bijstandsuitkering bij de uitstroom naar werk. Wij stellen voor om eerst in de praktijk te ervaren welke financiële gevolgen deze maatregelen hebben, voordat we wijzigingen doorvoeren in de gemeentelijk begroting. We volgen dit op in de reguliere P&C cyclus. Over twee jaar zullen we de verordening financieel evalueren.

9. Communicatie

De Verordening re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023 wordt gepubliceerd op overheid.nl en op de website van de gemeente Valkenburg aan de Geul.

10. Afwegingen en Advies

Uw raad wordt geadviseerd:

1. De Verordening re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023 vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de Verordening re-integratie, participatie en tegenprestatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 en volgende.

11. Bijlagen

- B-1 Verordening re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023
- B-2 Schematische toelichting oude en nieuwe re-integratie instrumenten.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

D.M.M.T. Prevoo
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 31 oktober 2023,

Gehoord de raadscommissie Sociaal Domein de dato 20 november 2023,

B e s l u i t :

- De Verordening re-integratie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2023 vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de Verordening re-integratie, participatie en tegenprestatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 en volgende.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 11 december 2023.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

D.M.M.T. Prevoo,
voorzitter